

เรื่อง : โครงการ ทิว มโอบ ทน้า ปรีดาเกษ (เทียว อาหาร ยา ปาตาเกว) บ้านคนจปรีญ
ต.เชื้อเพลิง อ.ปราสาท จ.สุรินทร์
ผู้วิจัย : นายปุด กลีบแดง และคณะ

บทคัดย่อ

โครงการ “ทิว มโอบ ทน้า ปรีดาเกษ (เทียว อาหาร ยา ปาตาเกว) บ้านคนจปรีญ ต.เชื้อเพลิง อ.ปราสาท จ.สุรินทร์” เป็นโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นประเด็นการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อบันทึกและรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพรรณพืช พื้นบ้านที่ใช้ประโยชน์ในวิถีชีวิตของชาวเขมรถิ่นไทยในปาตาเกว บ้านคนจปรีญ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (2) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นพรรณพืชพื้นบ้าน ในปาตาเกวสู่ชุมชนและเยาวชน ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (3) เพื่อสร้างความตระหนักให้ชุมชนได้เห็นคุณค่าของภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

โครงการวิจัยนี้เน้นปฏิบัติการวิจัยในกลุ่มชาวเขมรถิ่นไทย บ้านคนจปรีญที่ใช้ประโยชน์จากปาตาเกว มีกระบวนการวิจัยเริ่มต้นจากการชี้แจงการทำงานในชุมชน จากนั้นจึงเป็นการอบรมเครื่องมือในการทำงานวิจัยประกอบไปด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบตัวเขียนภาษาเขมรถิ่นไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานและการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านพฤกษศาสตร์ท้องถิ่นแล้วจึงนำเครื่องมือที่ได้ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องพืชและการใช้ประโยชน์จากพืชในปาตาเกวพร้อมกับการบันทึกข้อมูลตามหลักการทางพฤกษศาสตร์ท้องถิ่นทั้งในภาษาไทยและภาษาเขมรถิ่นไทย นำไปสู่การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนและเยาวชนผู้สนใจด้วยการเดินป่าพร้อมกับปราชญ์ผู้รู้ และการจัดกิจกรรมคืนความรู้สู่ชุมชนในที่สุด

จากการทำกิจกรรมในโครงการวิจัย ทำให้ได้ข้อมูลลักษณะทางกายภาพของปาตาเกว ข้อมูลประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชาวเขมรถิ่นไทยกับปาตาเกวตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ข้อมูลพรรณพืชพื้นบ้านที่พบและนำมาใช้ประโยชน์จากปาตาเกว จำนวน 104 ชนิด และแนวทางการถ่ายทอดความรู้พรรณพืชพื้นบ้านสู่ชุมชนและกลุ่มเยาวชน 3 รูปแบบ คือ กิจกรรมการเดินป่าเพื่อการถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาเขมรถิ่นไทยและการใช้ประโยชน์พืช กิจกรรมการบูรณาการสู่การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และการพัฒนาพื้นที่ปาตาเกวให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูตามอัยาศัยและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

นอกจากนี้การทำงานวิจัยยังมีผลกระทบให้ชุมชนเกิดความตระหนักในคุณค่าของพื้นที่ป่าในฐานะของแหล่งเรียนรู้ทางภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญของชุมชน นำไปสู่การวางกฎเกณฑ์การใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติในป่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนในอนาคต